

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat**ABONAMENTUL**

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei.
6 luni . . . . . 20 „
3 luni . . . . . 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, **CALEA BAHOVEI**
Lângă Palatul Justiției

TELEFON M 16/98

Anunțăm că Directorul nostru d-l profesor D. Alexandresco a pus sub tipar *Tabla analitică a vol. IV*, partea I, care cuprinde *Donatiunile între vii*, conținând 1000 pagini. Acest volum se va pune în vânzare către finele acestei luni și se va putea procura dela acest ziar.

A apărut: *Subiectul de drept al persoanelor juridice* (Considerațiuni asupra naturii sale). Teză pentru doctoratul în drept de *Ioan S. Neculau*, magistrat.

S U M A R

— Câteva cuvinte despre Administrațiunea penitenciarelor noastre, de d-l magistrat *Virgil M. Gabrielescu*.

JURISPRUDENȚĂ:

— Casație s. II: *Ioan P. Răscii cu Petre Ray ci* (în contra sentinței trib. prin care se acordă soților un an de încercare, în materie de divorț, nu există drept de apel), cu o Notă de Iscod;

— Casație s. III: *Ministerul de finanțe cu Eforia Spitalelor Civile din București* (Nu poate constitui un titlu, spre a putea fi impuse la taxa de înregistrare, la deschiderea succesiunii, simpla afirmare din testamentul defunctului, cu căți va ani înainte de încetarea sa din viață, că este creditorul sătenilor de pe moșia sa pentru niște sumi provenite din contracte agricole, pe care le iartă, creanțele active dintr-o succesiune trebuind să aibă existență reală în momentul deschiderii succesiunii);

— Curtea de apel din București s. III: *Elena Gr. și Capitan Arghiroșul cu Ministerul de justiție* (Despre depozit și dovădirea lui prin prescripțiuni sub codul Caragea.—Dreptul judecătoresc de județe de a deține banii zentrali și a statua asupra liberării lor sub codul Caragea.—Despre răspunderea comitentului.—Sistemul de guvernământ sub codul Caragea.—Forma constituțională.—Personalitatea morală a Statului.—Dacă prescripțiunea curge în contra soției pentru acțiunile dotale în timpul căsătoriei), cu o *Observație* de d-l profesor D. Alexandresco.

Rezumatul Jurisprudenței Curții noastre de Casație

Casație s. I: No. 1: Încheieri de a admite în principiu a tagătuilor.—Dacă pot fi considerate ca încheieri pregătitoare sau ca hotărâri. — Rămânerea definitivă a unei încheieri de acest fel. — Dacă da, în ce mod constituie lucru judecat?—Art. 94, 98 și 99 din legea jud. de ocăale; *No. 2: Urmărire silită*.—Scopul tabloului de ordinea creditorilor și celui de distribuirea prețului. — Dacă ele pot fi considerate ca titluri noi de creanță; *No. 3: Distanța și lucrările intermediare cerute pentru oarecari construcțiuni*. — Vicioasă construcție a instalațiunilor de apă și canal. — Daune. — Chestie de fapt.—Art. 610 c. civil și 67 din regulamentul de construcțiune al comunei București din 1890.

Casație s. II: No. 1: Concesiune petroliferă. — Consolidare. — Proprietar aparent. — Concesionar de rea credință, care știe că proprietarul aparent nu e adevăratul proprietar. — Răspingerea cererii de consolidare; *No. 2: Lovire*. — Acțiune publică. — Stângerea ei prin împăcare. — Dacă se poate propune în casație, când apelul a fost tardiv. — Art. 83 l. j. p. și 253 c. p.; *No. 3: Calomnie*. — Dezistarea la acțiunea privată. — Dacă poate fi privită ca o recunoaștere a faptelor imputate. — Art. 296 c. penal.

Casație s. III: No. 1: Contravenție la legea zaharinei.—Proces-verbal. — Apel la tribunal. — Calcularea termenului de apel dela notificare. — Necesitatea dovezi de comunicare, nefind suficientă arătarea primarului printr-o adresă; *No. 2: Perimare*. — Apel dela judecătoria. — Scoaterea citațiilor, fără însă a le depune la admi-

nistrație pentru înmănare. — Dacă constituie un act întrerupător de perimare. — Soluție negativă. — Art. 257 pr. civ., art. 61 și 63 al. 2 l. j. p. și art. 89 din regulamentul ei; *No. 3: Licențe*. — Contravenție. — Exercițarea comerțului de băuturi spirtoase servindu-se de brevetul altuia. — Constatarea contravenției. — Competința agenților fiscali de orice grad, fără vre-o autorizație prealabilă. — Art. 22 l. licențelor; *No. 1: Contencios administrativ*. — Decizie de admitere. — Nedarea nici-unei urmăririi din partea administrației. — Cerere de daune cominatorii. — Precedarea ei de o comunicare făcută personal capului administrației — Art. 63 legea Curții de casație.

Câteva cuvinte despre Administrațiunea Penitenciarelor noastre

Chestiunea unei mai bune administrări a penitenciarelor noastre a început să preocupe pe cei ce se găsesc în capul lor — cari au și luat inițiativa țnerei unui congres în acest scop al tuturor directorilor închisorilor din țară — iar șeful suprem al departamentului de care depind aceste ramuri administrative le-a dat asigurarea că se vor lua măsurile necesare pentru o nouă organizațiune mai corespunzătoare adevărilor științifice penitenciare.

Fie-ne îngăduit cu acest prilej a reaminti celor interesați nnele lipsuri de cari suferă organizația închisorilor noastre precum și a formula măsurile ce le credem necesare pentru îndreptarea lor.

1. În primul rând trebuie să scoatem aresturile preventive din capitalele de județe de sub dependența Prefecturilor și să le punem sub directă supraveghere și conducere a Direcțiunei Generale a Inchișorilor.

2. Iar odată trecute toate aresturile preventive aci împreună cu celelalte închisori, să luăm Direcțiunea generală a penitenciarelor dela Ministerul de Interne și să o alipim la Ministerul de Justiție.

În adevăr Ministerul de Interne este cel mai încărcat departament de oarece pe lângă numerosul aparat polițienesc și administrativ ce-l are sub supraveghere și sa, pe lângă vasta administrațiune a Poștelor, Telegrafelor și Telefonoanelor, pe lângă importantul serviciu sanitar al țării, mai are sub directă sa privighere și conducerea și administrațiunea penitenciarelor.

În asemenea împrejurări e firesc ca șeful suprem al acestui întins și însemnat departament să nu aibă posibilitatea de a acoperi toate lipsurile și realiza toate măsurile de propășire ce le-ar nutri față de multe și importante administrațiuni de sub privigherea sa. Îndelungata experiență ce am făcut-o impune o schimbare în actuala stare de lucruri. Începând cu Direcțiunea generală a Penitenciarelor pe care vom trece-o la Ministerul de Justiție, vom trebui a merge înainte cu ușurarea acestui departament luând și Direcțiunea generală a Poștelor și trecând-o la Ministerul de Lucruri Publice, cu care e mai în strânsă legătură, formând prin chipul acesta un minister al căilor de comunicație, cum există în Franța și în alte state. Căci administrațiunea poștelor este o adevărată întreprindere comercială exploatată de stat și, ca toate întreprinderile de acest fel, trebuie să aibă în capul ei oameni tehnici, specialiști, întreprinzători cari să aplice toate inovațiunile, ce dau rezultate frumoase în statele înaintate, și să-i dea toată dezvoltarea și extensiunea cerută de mișcarea economică și comercială a țării. Și această propășire nu se poate dobândi la Ministerul de Interne unde, mai mult decât la oricare altul, se face politică, ci la cel al căilor de comunicație cu care e într-o foarte strânsă legătură și tehnică și administrativă.

Ideia alipirii administrațiunii penitenciarelor la Ministerul de Justiție a fost emisă—după cum se știe—de regretatul jurisconsult Alexandru Djuvara, care elaborase și un proiect de lege în acest sens, proiect, care, din nefericire, a rămas în cartioanele Camerei. Distinsul parlamentar avea dorința să dea acestor așezăminte o mai bună și conștiințioasă administrațiune și să le pună sub controlul Ministerului de Justiție întemeindu-se pe raționamentul că de oarece acest minister are puterea de a aplica pedepse prin elementele sale care sunt magistrații, trebuie să aibă implicit și dreptul de a controla și modul cum sunt săvârșite acele pedepse.

Regimul penitenciarelor la noi, în România, și chipul cum sunt administrate aceste instituții—cari cuprind pe toți cei condamnați de instanțele noastre judecătorești—au fost de multe ori criticate și pe drept cuvânt de penaliștii noștri. Direcțiile aresturilor și închisorilor noastre, ca și tot personalul lor, au fost multă vreme și sunt din nenorocire și astăzi, în unele locuri, un mijloc de capătulă a celor mai inculți și mai lipsiți de scrupule agenți electorali ai partidelor politice.

3. O lege de reorganizare a penitenciarelor noastre va trebui să cuprindă așa dar condițiuni mai riguroase de *admisibilitate în asemenea importante funcțiuni*, luând și toate garanțiile ne-

cesare pentru stabilitatea aceloră care vor dovedi capacitate și deslăinire administrare.

Ce fel de casă de corecțiune pot să fie închisorile acestea când ele sunt conduse de oameni inculți, ba, ceea ce e mai deplorabil de oameni compromiși moralmente, certați chiar cu justiția după cum s'au văzut asemenea oameni în capul aresturilor preventive județene!

Pricina acestei stări de lucruri stă în faptul că regulamentul general, după care se conduc arestele preventive nu mai corespunde spiritului vremurilor în cari trăim. Dintre toate ramurile administrative ale țării, singure închisorile noastre au rămas aproape în aceeași stare în care le-am înființat. În adevăr, acest regulament datează din 14 Mai 1874 și până astăzi nu a suferit nici o modificare în scopul unei mai bune administrațiuni.

În special în ce privește recrutarea personalului conducător al acestor instituțiuni regulamentul în vigoare este cât se poate de laconic.

Nici o condițiune nu se prevede pentru acel ce răvnește a fi în capul unui asemenea arest preventiv.

Într'adevăr, la cap. V privitor la administrațiune și personal nu găsim decât un singur articol 68 care nu impune nici o condițiune ci arată numai că: Directorul este numit prin decret Domnesc după recomandăția prefectului către minister, bazată pe avizul comitetului permanent.

Mai departe art. 69 din acelaș regulament prevede:

«Directorul și ceilalți angajați sunt revocați de prefect, după avizul prealabil și motivat al comitetului permanent, socotindu-se însă definitivă această revocare numai după aprobarea ministerului în urma raportului ce prefectul este dator a supune în asemenea caz».

Prefectul are dreptul după următorul art. 70 chiar să suspende pe un director al arestului preventiv, raportând despre aceasta ministerului de interne în cel mai scurt timp.

În asemenea condițiuni directorul arestului preventiv este pus cu desăvârșire la discreția prefectului de județ, și de aceia odată cu schimbarea regimului sunt înlocuiți și acești directori.

Aceasta în ce privește direcțiile aresturilor preventive.

Dar nici pentru ceilalți directori ai închisorilor puse sub directă priveghere și conducere a direcțiunii generale a penitenciarelor nu se cere condițiuni de admisibilitate mai vigouroase.

În adevăr, în regulamentul general pentru penitenciarele centrale din 24 Mai 1874 la capitolul privitor la numirea personalului și condițiunile de admisibilitate găsim două articole în această privință 109 și 110 cari dispun următoarele:

Art. 109. Aspiranților la funcțiunile de subdirector, șef de birou și ajutoare în cancelaria centrală și de directori, inspectori și de grefieri comptabili la penitenciarele centrale, se va cere, pe lângă diploma de bacalaureat, necesară spre a fi admisi la concurs, să posede și cunoștințele următoare:

a) Noțiuni generale de drept administrativ și civil;

b) Noțiuni asupra penalității codului de instrucțiune criminale;

c) Noțiuni de comptabilitate;

d) Noțiuni de geografia țării.

Vra să zică acest articol prevede pentru ocuparea acestor funcțiuni: diploma de bacalaureat și trecerea unui examen, care însă n'a avut loc nici odată, întru cât articolul următor din sus zisul regulament 110 a lăsat la facultatea directorului general să numească în asemenea funcțiuni persoane cari nu intrunesc aceste condițiuni.

Intr'adevăr art. 110 spune:

«Pot fi numiți în funcțiunile arătate mai sus, și fără concurs, acei cari vor fi servit mai mult timp în administrația penitenciarelor și acei cari de asemenea vor fi servit în alte funcțiuni administrative sau judecătorești, compatibile cu funcțiunea de șefi de secțiune, șefi de birou sau comptabil, rămânând aceasta însă la facultatea și alegerea directorului general».

O lege de reorganizare a penitenciarelor cu dispozițiuni mai severe în ce privește recrutarea personalului conducător al acestor așezăminte este prin urmare absolut trebuincioasă. În capul acestor închisori trebuie să punem oameni cu cunoștinți speciale de drept penal și criminologie, cari să fie investiți cu autoritatea necesară, oameni vrednici și corecți cari să asigure aplicarea osândelor ce le pronunța instanțele noastre judecătorești și cari să fie în stare a lua toate măsurile pentru îmbunătățirea morală și intelectuală a arestaților. Ei trebuie să se străduiască a face din asemenea locașuri de groază și înfiorare, de corupție și pierduniune, de focar al destrăbălării și de urzeală a altor crime oribile adevărate așezăminte de reculegere, de potolire a patimelor urâte și antisociale, de muncă ordonată, de ispișire luminată a păcatelor săvârșite: Căci nu trebuie să uităm că societatea nu se asigură împotriva răufăcătorilor dacă se mulțumește numai în a-i scoate din mijlocul oamenilor și a-i asvârli în întunericul temnițelor. Ea trebuie să aibă grija și de a le lumina mințile rătăcite și întunecate și de a înălța sufletul acestor oameni în cari colcăie patina, ura și răzbunarea. Scopul închisorilor atunci numai este atins când vom putea libera de acolo oameni pocăiți, cu dor de

muncă și de ispravă, cu mintea luminată și cu sufletul ridicat, oameni cari să nu mai constituie o primejdie pentru societate, ci din potrivă un folos pentru ea.

*

Avem toată încrederea în solicitudinea și vrednicia actualului director general al închisorilor d-l I. Ionescu și nălajdul că scoțându-se aceste instituțiuni de sub înrăurirea politică a ministerului de interne, orânduite după un alt regulament, ministerul de justiție va putea să le dea, adevărata lor îndrumare, încredințând administrarea lor unor oameni de legi, cunoscători ai științei penitenciare, recrutați pe baza unui examen riguros și remunerați cu un salariu îndestulător, adevați conducători cari să fie în același timp și educatorii celor ce și ispișesc păcatele în asemenea așezăminte.

VIRGIL M. GABRIELESCU

Magistrat, Roșiori

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 3 Octombrie 1912

Președinta d-lui I. D. UCA consilier

Ioana P. Rășici ca Petre Rășici

Divorț. — An de încercare. — Sentință. — Neapelabilitatea ei. — (Art. 241 și 242 c. civil și 323 pr. civ.)

În contra sentinței tribunalului prin care se acordă soților un an de încercare, în materie de divorț, nu există drept de apel*).

Deciziunea 215/912. — Respins recursul făcut de Ioana P. Rășici contra deciziei Curții de apel din București s. II No. 47/912, dată în proces cu Petre Rășici.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier I. Cerkez.

Pe d-l avocat Al. Teodorescu în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat C. Rădulescu, în combateri

Deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare:

I «Exces de putere și violarea dispozițiunilor art. 316 pr. civ. În adăvr, dreptul de apel finl de drept com in, julecat nu pot priva pe parte de acest drept decât acolo unde legea îl ridică în mod nediscutabil. În ce privește hotărârile prin care se acordă soților un an de încercare, legea neridicând dreptul de apel prin nici un text de lege judecătoria nu pot priva pe parte de acest drept fără a comite un exces de putere, violând dispozițiunile art. 316 pr. civ. cum a făcut în speță onor Curte de apel di. București s. II»

II. «Greșită interpretare a disp. art. 241 comb. cu art. 241 și a art. 244 codul civil și violarea disp. art. 244 c. civ. În adăvr: pe de o parte din combinarea disp. art. 240 și 241 c. civ. rezultă: că seria de hotărâri preparatorii destul de

*) Acest rezumat a fost publicat în N. 79/912 p. 915

numeroase din această materie a divorțului s'a terminat și că de aci înainte trib. va da hotărâri, cari au caracter de definitiv, implicit hotărârea prin care se acordă soților anul de încercare este o hotărâre definitivă. Pe de altă parte, d. n. disp. art. 241 codul civil rezultă că judecătorii nu vor acorda anul de încercare decât după ce au examinat procesul în fond și au găsit că dovezile aduse de soțul reclamant sunt întemeiate. Deci hotărârea prin care se dă anul de încercare este o hotărâre definitivă de fond în sensul că după trecerea anului acordat soții neimpăcându-se, trib. conf. art. 242 c. civ. neapărat trebuie să pronunțe divorțul. Cu alte cuvinte, anul de încercare nu e un simplu incident de procedură ci o soluție irevocabilă a procesului, soții fiind despărțiți imediat sub condiținea rezolutorie a împăcării. Ca atare, din aceste considerațiuni rezultă că hotărârea prin care se dă soților anul de încercare este o hotărâre definitivă, contra căreia făcându-se apel G. de apel conform art. 244 c. civ. este ținută să cerceteze și să judece cauza de urgență, ceia ce onor. Curte de apel din București s. II în speță a refuzat să facă, făcând o greșită interpretare a disp. art. 240 combinat cu art. 241 c. civil și a art. 244 c. civil și violând disp. art. 244 c. civil.

Având în vedere că din deciziunea supusă recursului rezultă că Curtea de apel a declarat că nu există drept de apel în contra sentinței tribunalului prin care se acordă soților un an de încercare și în consecință a respins apelul făcut de recurenta Ioana P. Rasici contra jurnalului Trib. Ilfov secția II cu No. 34 din 1912, ca inadmisibil;

Considerând că sentința trib. prin care în materie de divorț, înainte de a se pronunța hotărârea, se dă un an de încercare, nu poate avea alt caracter de cât acela de măsură pregătitoare sau premergătoare și care prin consecință constituie o dispoziție de simplă amânare iar nu de desinvestire;

Că aceasta este caracterul sentinței care suspendă soluținea până la un an, rezultă și din însăși termenii art. 241 care zice că judecătorii au facultatea de a nu admite îndată despărțenia, de unde rezultă că legiuitorul a voit ca tribunalul să rețină afacerea;

Că, dar, atât conform regulilor de la 323 pr. civ. cât și ale art. 211 c. civ., sentința anului de încercare nu este definitivă, iar principiul din procedură că numai sentințele definitive sunt supuse apelului este consacrat în materie de divorț printr-un anumit art. 244 c. civ.

Consi. lărând, în fine, că a susține posibilitatea apelului în contra sentinței tribunalului prin care fixează anul de încercare, ar avea de consecință ca Curtea de apel să poată judeca fondul fără ca acesta să fi fost judecat de Tribunal, sau că s'ar putea face apel de două ori atât în contra sentinței preparatorie, cum e sentința relativă la anul de încercare cât și în contra sentinței definitive a trib. pronunțată conform art. 242 din codul civil, rezultate inadmisibile și combătute atât după principiile generale de procedură, cât și conform art. 244 mai sus citat din codul civil;

Că, de aceea, motivele de casare sunt nefondate.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul etc.

NOTĂ. — Vezi, asupra chestiunii rezolvată de Înalta Curte de casație, interesanta monografie a d-lui Em. Dan în *Curierul Judiciar* din 1906, No. 65, pag. 519—523, care e un studiu complex asupra materiei.

ISCOD.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 28 Noiembrie 1912

Președenția d-lui G. N. BAGDAT prim-președinte
Ministerul de finanțe cu Eforia spitalelor civile din București
Taxe sucesorale — Creanțe active. — Afirmarea lor prin testament. — Dacă poate constitui un titlu, spre a putea fi impuse la taxa de înregistrare la deschiderea succesiunii.

Simpla afirmare din testamentul defunctului, cu câțiva ani înainte de încetarea sa din viață, că este creditorul sătenilor de pe moșia sa pentru niște sume provenite din contracte agricole, pe cari le iartă, nu poate constitui un titlu de creanță, pentru a putea supune acele creanțe la taxele de înregistrare cu ocazia deschiderii succesiunii aceluia testator, de oare ce creanțele active dintr-o succesiune trebuiesc să aibă existență reală în momentul deschiderii succesiunii și fiscul este dator să facă această dovadă, pentru ca să poată fi în drept să perceapă taxa de înregistrare, atunci când moștenitorul declară că acele creanțe nu există în realitate *).

Decizia No. 495/912. — Respins, după divergență, recursul făcut de Ministerul de finanțe în contra sentinței No. 191/912 a Tribunalului Ilfov secția II, dată în proces cu Eforia spitalelor civile din București.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Marinescu din partea recurentului, în desvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat Botea, în combateri; și

Pe d-l Procuror general Scarlat Popescu, în concluziuni pentru casare.

Deliberând,

Asupra motivului de casare;

«Violaarea art. 48 al 7 din legea timbrului dela 19.6 a art. 1169 din codul civil și exces de putere.

«Eforia spitalelor civile din București, în calitate de legatară universală a defunctului P. Cazotti, a fost obligată prin deciziunea ministerială la suma de 5000 lei reprezentând datoriile pe cari sătenii de pe moșia lui Cazotti le aveau către defunct și pe cari datoriile defunctul prin testamentul său le lăsa ca legat acelor săteni.

«Tribunalul Ilfov secția II judecând apelul făcut de Eforie, a înfirmat în această privință decizia ministerială, pe motiv că deciziunea ministerială nu stabilea că creanța sucesorală de 5000 lei a existat în momentul morții testatorului.

«Instanța de fond nu a ținut socoteală că existența acestei creanțe se dovedea de către fisc cu chiar testamentul lui P. Cazotti și această probă era absolut suficientă. Dacă sătenii nu mai datorau cei 5000 lei testatorului, Eforia trebuia să stabilească acest lucru iar nici de cum fiscul, care făcuse singura dovadă pe care o putea face. Numai o simplă informațiune a Eforiei cum că nu se știe dacă creanța mai exista la moartea testatorului nu era de natură a îndepărta constatarea făcută de stat pe temeiul testamentului

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 1/913, pag. 12.

«Tribunalul Ilfov în contra celor de mai sus expuse, dispunând pe Eforie de plata taxelor, a violat art. 48 al. 7 din legea timbrului dela 1916 și art. 1169 din codul civil, dând o hotărâre al cărei fundament este excesul de putere»

Având în vedere că se constată din sentința adusă în recurs că Eforia spitalelor civile din București a fost obligată prin decizia Ministerului de finanțe cu No. 6544 din 1911, să plătească statului în calitate de legatară universală a defunctului P. Cazotti, suma de (8000) opt mii lei, ca taxă de înregistrare la suma de 50000 lei. ce ar reprezenta datorile sătenilor pe moșia defunctului, provenite din contracte agricole și pe care defunctul le iartă prin testamentul său făcut cu câțiva ani înainte de a înceta din viață;

Că în contra acestei decizii ministeriale Eforia făcând apel, tribunalul i l-a admis spăianță de plata acestei taxe de 8000 lei, argumentând că nu s'a dovedit de către fise existența acestor creanțe în momentul deschiderii succesiunii;

Având în vedere că simpla afirmare din testamentul defunctului cu câțiva ani înainte de încetarea sa din viață, că este creditorul sătenilor pentru suma de 50000 lei, nu poate constitui un titlu de creanță; că creanțele active dintr-o succesiune, pentru a putea fi supuse la taxele de înregistrare prevăzute de legea timbrului, trebuie să aibă o existență reală în momentul deschiderii succesiunii;

Că dar, atunci când moștenitorul care este obligat prin lege să aibă întreaga avere succesorală sub sancțiune de a fi pedesit ca contravenient, declară că creanțele nu există în realitate, în asemenea caz fiscal este dator a face dovada existenței unor asemenea creanțe, pentru ca să poată fi în drept să perceapă taxa de înregistrare;

Considerând că astfel fiind, când tribunalul a respins cererea fisei de a percepe taxa de înregistrare și la pretinsa creanță de 8000 lei în discuțiune, pentru că nu s'a dovedit existența acestei creanțe, tribunalul nu a salvărit nici un exces de putere prin modul său de procedură și nici nu a violat legea;

(Că dar, recursul este nefondat și trebuie a fi respins ca atare;

Întru aceste motive, Curtea respinge etc.

Curtea de apel din București s. III

Audiența dela 26 Maiu 1913

Președenția d-lui N. BUDIȘTEANU, p. eședinte

Deciziunea civilă No. 121

Elena Gr. și Ciprian Arghiropol cu Ministerul de Justiție

Depozit — Dovedirea lui prin prezumțiunii sub codul Caragea. — Dreptul judecătorilor de județe de a deține bani zestrăli sub codul Caragea și a statua asupra liberării lor. — Răspunderea comitentului. — Dacă ea are loc atunci când e vorba de nerespectarea unui contract. — Dacă această răspundere există sub codul Caragea. — Sistemul de guvernământ sub codul Caragea. — Forma constituțională. — Personalitatea morală a Statului. — Prescripțiune. — Dacă ea curge în contra soției pentru acțiunile dotale în timpul căsătoriei.

1) Dacă, sub imperiul codului civil actual, condițiunile depozitului, ca și însuși depozitul, nu pot fi probate decât prin înscris (art. 1597 C.civ.), această regulă nu-și avea aplicațiunea sub codul Caragea, când se putea stabili și prin prezumțiunii, căci pe atunci întinderea acestui mod de dovedire, denumit «dovezi cu meșteșug», nu era fărmurită ca acum.

2) Deși textul art. 332—341 din Regulamentul organic par a atribui tribunalelor de județe o competență mai mult de notariat, totuși rămâne constant că și înainte de codul civil, judecătorii de județ dețineau bani zestrăli și statua asupra liberării lor, conform condițiunilor depozitului;

Prin urmare, din momentul c' s'a liberat o sumă de bani altor persoane decât cele arătate de deponent și înainte de termenul fixat de el, contractul de depozit a fost violat, și deci, depozitarul urmează să răspundă de consecințele violării contractului, căci atât codul actual, cât și codul Caragea îi obligă la aceasta prin art. 5 cap. XXII, partea III a, care spune că: verice stricăciune se va întâmplă depozitului din viclesug sau din dovedită lenevire sau din greșala păstrătorului, stricăciunea pe el privește.

3) Ori de câteori este vorba de nerespectarea unui contract, chestiunea răspunderii comitentului bazată pe art. 1000 C. civil nu-și are loc, căci răspunderea nu izvorăște din greșala prepusului, ci din violarea contractului. Afară de aceasta, principiul răspunderii cuiva de prejudiciul cauzat, este consacrat de art. 1 din adaosul la Cartea V-a a codului Caragea, care arată: care din știință sau nestiință, sau cu greșală, va aduce stricăciune altuia este dator a răspunde stricăciunea, și acest principiu nu se aplică numai la despăgubiri în materie penală, ci el are o aplicațiune generală.

În ce privește răspunderea pentru faptul altuia deși nu există un text formal în codul Caragea, totuși de aci nu se poate deduce că acest principiu nu există atunci, căci această legiuire inspirându-se din dreptul roman, principiile din acest drept sunt aplicabile, în caz de tăcere a legii, când nu o contrazice.

4) Forma sistemului de guvernământ sub Regulamentul organic, era forma constituțională;

Prin urmare, nu se poate susține neresponsabilitatea Statului sub acel Regulament, pe baza forme autocratice a puterii publice; de asemenea nici personalitatea morală a Statului pe acea vreme nu poate fi tăgăduită căci el avea drepturi și obligațiuni, deci un patrimoniu care este elementul esențial noțiunii personalității morale.

5) Prescripțiunea nu poate curge în contra aceia care nu are acțiune. Prin urmare, din momentul ce, în dreptul roman, soția nu avea acțiune în timpul căsătoriei din cauza situațiunei sale în familie, ea nu putea exercita acțiunile dotale, întrucât soțul nu și pierduse averea în timpul căsătoriei, care era o condițiune esențială pentru exercițiul unei asemenea acțiuni.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați M. B. Băileanu și N. Miteșcu, pentru apelanți și I. Boambă și G. Kiriak pentru Ministerul de Justiție.

Deliberand.

Având în vedere apelul făcut de Elena Arghiropol. Gheorghe Arghiropol și Capitan Ioan Arghiropol prin petiția înreg. la No. 5441 din 17 Mai 1906 împotriva sentinței No. 330 din 19 Mai 1905 a trib. Ilfov Secția I prin care s'a respins acțiunea ca nuniții au intentat în potriiva Ministerului de Justiție;

Având în vedere că prin această acțiune reclamanții în calitate de copii și moștenitori ai defunctei Elena Arghiropol, o cer ca Ministerul de Justiție să fie obligat a plăti suma de 9000 de galbeni, reprezentând zestrea autoarei lor depusă în anul 1849 de către frații ei la Marea Logofeție a dreptății.

Având în vedere susținerile și opunerile părților, precum și actele din dosar din care se constată în fapt următoarele:

În toamna anului 1849, căsătorindu-se Elena Lapati, mama reclamanților cu tatăl lor Grigore Arghiropol i se constituie ca zestre de către frații ei Lapati, suma de 14650 galbeni împărțiți. Această sumă era compusă din bijuterii, haine și mobile în valoare de 650 galbeni și din trei sumi, una de 9000 galbeni ce urma să se dea la cununie, alta de 3000 în termen de un an și restul de 2000 galbeni după 5 ani. Cele din urmă sumi urmau a fi garantate în averea constituitorilor. Se mai arată că valoarea toată a zestrei se va asigura prin anticipon. Grigore Arghiropol iscălește în josul foaii de zestre că este mulțumit pe coprinderea ei și că a primit cele intrinseca prevăzute. Actul dotal, potrivit art. 335 din regulamentul organic și conform cererei înreg. la No. 2677 este adevărat sub No. 107/1849 la Marea Logofeție a dreptății, părțile locuind în București. În scopul în estărare, frații Lapati se împrumută dela Gheorghe Gherman cu 12000 galbeni împărțiți pe termen de 2 ani fără dobândă, zălogind moșile lor Petroșani din Vlașca și Stobăraști din Teleorman. Din această sumă ei depun la Marea Logofeție a dreptății 9000 galbeni potrivit foaii de zestre. Împrumutul și scopul lui sunt anume constatate din adevărea No. 163 din 8 Aug. 1849 a Marelui Logofeții a dreptății, care prin adresele No. 6848. și 6849 din 19 Septembrie 1849 intervine la judecătorii județelor Vlașca și Teleorman spre a fi trecut în condiții. Tot în acea zi prin adresele No. 6846 și 6847, Marea Logofeție intervine la acele judecători spre a se trece în condiții zălogirea moșilor și pentru sumele de 3000 și 2000 galbeni ce urmau, după cum s'a arătat mai sus să se plătească sotelui mai târziu și care s'au și plătit la 24 Aprilie 1852 și 21 August 1854, după cum se constată din mențiunile făcute de Grigore Arghiropol în josul foaii de zestre. La 26 August 1849, Grigore Arghiropol cere dela Marea Logofeție ca să i se libereze suma de 9000 galbeni depusă de cunnații lui pentru ca să plătească o datorie de 6000 galbeni pe care o avea mama sa Sevastița Arghiropol către d-rul Dimitre Paciurea, datorie zălogită în moșile Logrești și Ivănești din județul Gorj (vezi petiția înreg. la No. 2678/1849). Cererea reînviată la 7 Septembrie 1849 se admite dându-se porunca No. 6600 și după cum se constată din raportul No. 126 din 7 Septembrie 1849 al casierului Ministerului Palamiecul Moscu se liberează postelnicesei Sevastița Arghiropol 32 744 lei (vechi) 30 parale din suma de 260394 lei 39 parale aflată în casa departamentului, din împrumutarea făcută de frații Lapati dela Gh. Gherman, iar cursul de 227,650 lei se liberează d-rului Dimitre Paciurea creditor Postelnicesei, luând-se dela acesta titlul de creanță și actele de proprietate ale moșiei ipotocate care se predau d-lui Grigore Arghiropol și face mențiune pe marginea actului de împrumut că creanța este desființată și la 6 Aprilie 1850 Logofeția dreptății scrie cu adresa No. 4543 judecătoriei județului Gorj ca să opereze radierea, ceea ce se face în anul 1855 (vezi decizia Curtii de Apel s. I No. 34/86). Nu s'a făcut însă nici o formă pentru garantarea în moșia Logrești a sumei de 9000 galbeni luată de postelnicesea Sevastița Arghiropol, care după radierea ipoteci d-rului Paciurea dăruiește lui Gr. Arghiropol (tatăl apelandor) moșia sa. Arghiropol o vinde ui Hagipoli și acesta Maiorului Mișu Anastasievici. La 1867 încetează din viață Elena Arghiropol, mama apelandor, aceștia fiind pe atunci încă minori; cel din urmă a ajuns la majorat în anul 1883. Cu un an înainte, la 17 Martie 1882, se luase la tribunalul Dolj, în urma cererei

unui din constituitorii zestrei dela 1849, Cornilie Lapati, inscripție legală ipotocară sub No. 65/82 asupra moșiei Isvorul proprietatea d-lui Gr. Arghiropol pentru asigurarea zestrei foastei soții a acestuia, însă la 18 Iunie 1887 Gr. Arghiropol, autorizat prin mandat în regulă de către copiii săi, cere radierea acestei inscripțiuni, întrucât nuniții și-au primit dreptul lor din menționata inscripțiune, cerere care este încuviințată de tribunalul Dolj s. III prin jurnalul No. 2245 din 18 Iunie 1887. La 1891 moare Gr. Arghiropol, copiii lui renunță la succesiunea sa, întinzând apoi trei dintre dănsii la 1902 acțiunea de față;

Având în vedere că această acțiune este întemeiată pe faptul depunerii de către frații Lapati a sumei de 9000 galbeni la Marea Logofeție a dreptății ca zestre a autoarei reclamanților și pe acela al liberării acestei sumi în mâinile lui G. Arghiropol. Se susține că contractul de depozit intervenit între frații Lapati și Marea Logofeție nu a fost respectat din greșala ei și că această instituțiune, reprezentată azi prin Ministerul de Justiție ar urma să plătească suma depozitată pe baza principului din art. 1090 cod. civ. al răspunderii comitentului pentru prepus;

Având în vedere că calitatea reclamanților de copii ai Elenei Arghiropol, născută Lapati, este stabilită prin actele din dosar și nu a fost contestată;

Având în vedere că Ministerul de Justiție face acestei acțiuni următoarele întâmpinări:

- a) Nu se poate face prin prezumțiuni dovada unui depozit efectuat sub codul Caragea nici a condițiilor acestui depozit;
- b) Logofeția dreptății nu era obligată să lege legislațiunile anterioare ca să primească și să administreze bani zestrali;
- c) Sub codul Caragea nu există principiul răspunderii comitentului pentru greșala prepusului și în speță comitentul adică Statul nu răspunde pentru că înainte de 1866 nu există în țară principiul responsabilității puterii publice;
- d) Acțiunea reclamanților este prescrisă;
- e) Reclamanții au renunțat singuri la garanțiile ce aveau pentru creanța lor și au fost îndestulați;

Având în vedere că cercetarea acestor întâmpinări, implicând în cea mai mare parte acea a temeinicii celor reclamate, examinarea lor rezolvă chestiunea dovedirii acțiunii și deci urmează a se efectua de odată:

a) Nu s'a dovedit depozitul și condițiunile lui;

Având în vedere că alegațiunea privitoare la inadmisibilitatea dovedirii depozitului prin prezumțiuni nu are nevoie să fie discutată, căci atât existența depozitului cât și liberarea lui sunt recunoscute de Ministerul de Justiție prin răspunsul la interogatoriul ce i s'a făcut. Într-adevăr, în răspunsul depus în ședința de la 26 Martie 1911 Ministerul declară răspunzând la chestiunea «b», că frații Lapati au depus la casieria Ministerului de Justiție (Logofeția dreptății) în anul 1849 suma de 260394 lei vechi 30 parale, adică 8266 galbeni $\frac{1}{2}$ proveniți din împrumutul contractat de la Gh. Gherman, iar asupra chestiei, «d», Ministerul răspunde că în urma unei noi petiții a lui Gr. Arghiropol cu data de 7 Septembrie 1849, «Casierul a liberat din casa departamentului suma de 260394 lei vechi 30 parale din împrumutul făcut de frații Lapati de la Gheorghe Gherman, iar la punctele «f», «g», și «h», Ministerul afirmă iarăși că banii au fost depuși de frații Lapati provenind din împrumutul de la Gh. Gherman». Și deși în răspunsul la suplimentul de interogatoriu cu data de 12 Martie 1912, la întrebarea a 3-a Ministerul arată că, frații Lapati din suma împrumutată de 12 mii galbeni n'au făcut nici un depozit a vreunei sumi de bani în casa Departamentului dreptății, totuși această tăgădă nu este de natură a stabili efectul recunoașterilor formale reproduse mai sus, mai ales că tot asupra acestui punct Ministerul adaugă că, din suma împrumutată frații Lapati au ridicat o parte, rămânând restul de 8166 galbeni în păstrarea casei departamentului;

Considerând că odată astfel stabilit faptul depozitului rămâne a se vedea dacă s'au dovedit în mod legal condițiunile lui;

Considerând că dacă sub impetuul Codului civil actual aceste condițiuni ca și însuși depozitul nu pot fi probate de

cât prin înseris (art. 1597 c. c.), această regulă nu-și putea avea aplicațiune sub Codul Caragea când se puteau stabili și prin prezumții, căci pe atunci întindere acestui mod de dovedire denumit «dovezi cu meșteșug» art. 5 cap. II partea IV) nu era târmurită ca a unui (Vezi D. Alexan. resco T. X pag 14).

Că, deci, condițiile acestui depozit se pot stabili prin prezumții:

Având în vedere că, dacă se examinează actele din dosar, se poate vedea că din aceste acte, unite cu răspunsurile la interogatori făcute de Minister, rezultă într'un mod nendoișos condițiile depozitului efectuat și anume că este vorba de o sumă 8266 galbeni $\frac{1}{2}$, depusă de frații Lapati din împrumutul contractat dela Gh. Gherman pentru a înzestra pe sora lor Elena la căsătoria ei cu Gr. Arghiropol. Prima parte a acestei afirmațiuni este dovedită nu numai din primul răspuns al Ministerului din Martie 1911 reprodus mai sus sub punctul «b», dar și din ad-venirea actului de împrumutare contractat de frații Lapati dela Gh. Gherman. Adevărate, întrucât de Marea Logofeție a Dreptăței sub No. 163/1849, în care se arată în mod lămurit scopul împrumutului și textul de lege pe baza căruia debitorii erau obligați ca să înzestreze pe sora lor. Or, această autentificare, a cărei formă denotă că pe atunci nu era vorba în asemenea caz numai de constatarea voinței părților ca azi, nu poate socoti că făcută pentru trebuința cauzei. Faptul că nu se prezintă actul original ci numai o copie, nu poate slăbi puterea lui probatorie ca *prezumțiune*, mai ales dacă se ține seamă că Ministerul de Justiție, care definea toate actele care ar putea pune pe justiție în stare de a se lumina mai cu înlesnire, nu le-a prezintat. De asemenea în referatul casierului Departamentului Dreptăței No. 126/49, menționat mai sus, se arată că suma de 260394 lei vechi 30 parale ce se află în casa Ministerului era din împrumutul făcut de frații Lapati dela Gh. Gherman. Acest referat este confirmat întocmai prin răspunsul la interogator dat de Minister la 26 Martie 1911 (răspuns la întrebarea «e»). Proveniența banilor este recunoscută și prin răspunsurile la punctele «f» și «g». Deci din toate aceste prezumții coroborate cu arătarea din petiția lui Gr. Arghiropol rezultă că frații Lapati s-au împrumutat dela Gh. Gherman pentru a înzestra pe sora lor Elena Arghiropol, au depus la Logofeție banii proveniți din acest împrumut, au constituit ca zestre surorii lor între altele suma de 9000 galbeni garantată prin antipicon, sumă care a fost liberată mamei lui Gr. Arghiropol prin creditorul ei pentru achitarea creanței sale;

Că dar s-au dovedit pe deplin condițiile depozitului și anume aceea de a nu da banii în timpul căsătoriei de cât asigurându-se (antipicon) și acela de a elibera unei anumite persoane (soția sau moștenitorii ei) la un anumit termen (desăcarea căsătoriei);

b) Logofeția Dreptăței nu era obligată ca să primească și să administreze bani zestrali;

Având în vedere că depozitul făcut de frații Lapati a sumei de 8266 galbeni $\frac{1}{2}$ ca zestre a surorii lor a fost liberat lui Gr. Arghiropol și ei creditorului mamei acestuia, D-ru Iac urea după cum se constată din răspunsurile Ministerului la interogatoriul din 26 Martie 1911 (punctele «d», «e» și «j») și din referatul casierului Moscu;

Având în vedere că Ministerul obiectează că nu avea nici un fel de obligațiune ca să ție acești bani și că-i putea libera oricând și oricui fără a fi răspunzător;

Considerând că sub imperiul legii Caragea se obișnuia ca banii zestrali să se depune la tribunale și să nu rămână în păstrarea soților; aceasta rezultă și din circulara Departamentului dreptăței No. 269 din 14 Ianuarie 1849 către judecătorii de județ, depusă de Minister, prin care, după ce se arată ce se petrece în practică la tribunale cu ocaziunea vânzărilor lucrurilor de zestre, se dau ordine pentru înlăturarea unor inconveniente și pentru ca «să scape judecătorii de împovărarea ținerei acelor bani zestrali». Deci, deși textele r-gulamentului organic la care s-au referit părțile art. 332—341) par a atribui tribunalelor de județe o competență mai mult de notariat, totuși rămâne constant că și înainte de codul civil actual și anume la 1849 când s'a petrecut faptul care a dat naștere litigiului de azi, judecătorii de județ dețineau

banii zestrali și statuau asupra liberării lor. Și dacă în ceiaze privește orașul București, înscirier a foilor de zestre se operă nu la tribunal ci la Marea Logofeție, nu se poate deduce de aceea că banii zestrali ai locuitorilor bucureșteni aveau o condițiune deosebită de aceea a locuitorilor celorlalte județe; și atât depunerea făcută cât mai ales primirea banilor de către funcționarul Logofeției, evidențiază o stare de lucru, preexistentă și nu poate fi socotită ca o fantezie fără consecință a constitutorilor zestre. Și de aceea urmează consecința că Marea Logofeție pentru locuitorii orașului București îndeplinea nu numai funcțiunea dată azi tribunalului de Notariat dar și aceea ce o are Casa de Depuneri, cel puțin în ce privește averile zestrale; aceasta chiar de s'ar socoti că nu era însărcinată cu administrarea acelor averi;

Că nu este fondată întâmpinarea că dota mobiliară fiind aliabilă sub codul Caragea suma putea fi liberată, căci în actul dotal e prevăzut formal că valoarea zestreii urmează a fi asigurată prin antipicon, adică că nu poate fi înstrăinat pur și simplu, lucru care nefiind contrar ordinii publice putea să aibă țierie;

Considerând că, chiar admițându-se un moment că Marea Logofeție îndeplinea numai funcțiunea de notariat și nu avea obligațiunea să administreze fondurile zestrale în sensul administrațiunei ce se efectuaize astăzi de tribunale, totuși consecința nu ar fi ca Ministerul să fie descărcat de orice răspundere. Într'adevăr, fie că administru sau nu averile zestrale, primirea sumei depusă de către casierul Marelui Logofeții este un fapt stabilit, și din moment ce acest depozit făcut de frații Lapati nu a fost refuzat, Marea Logofeție a devenit depozitară, cu toate obligațiunile «în concreto» (art. 1599 C. civ.), deurgând din contractul intervenit, între care în primul rând aceea de a restitui lucrul persoanei arătate de deponent, la termen și în condițiile arătate;

Având în vedere că fiind admisibil atunci ca și acum ca deponentul să stipuleze ca depozitul să se libereze unei a 3-a persoane (în speță soția sau moștenitorii ei), nu este întemeiat obiecțiunea că numai moștenitorii fraților Lapati iar nu reclamantii ar putea cere restituirea.

Considerând dar că liberându-se banii altor persoane decât cele arătate de deponent și înainte de termenul fixat de el, contractul a fost violat;

Că deci, depozitarul urmează a răspunde de conse înțele violării contractului, căci atât codul actual cât și Codul Caragea l'obligă la aceasta, prin art. 5 Cap. XXII partea III-a, după care «verice stricăciune se va întâmpla depozitului din vicleșug sau din dovedită lenevire sau din greșeala păstrătorului, stricăciunea la el privește»;

c) Sub Codul Caragea nu există principiul răspunderii comitetului pentru greșala prepusului și înainte de Constituția din 1866 nu exista principiul răspunderii Statului;

Având în vedere că Ministerul susține că în cazul când s'ar socoti că contractul de depozit și violațiunea lui s'au stabilit, totuși nu poate răspunde, căci este vorba de un fapt petrecut în 1849 când nu există nici prime piul răspunderii comitetului pentru greșala prepusului, nici noțiunea modernă a Statului cu ideea de răspundere, ci o organizație autocrată a puteri publice, netărmurită și neresponsabilă;

Considerând că, în ipoteza existenței unui contract de depozit care a fost violat și a cărui nerespectare ar atrage obligațiunea Ministerului ca să plătească, discuțiunea ridicată de Minister nu prezintă interes, căci dacă a existat un contract în acest sens, Ministerul este ținut ca să l' respecte ca orice alt contract, și nu organizația chiar absolutistă a unui Stat l'ar îndritui ca să nu se ție de angajamentele sale contractuale; că în acest caz nu este vorba de răspunderea puterii publice ca atare. Și Ministrul unui Stat constituțional nu poate refuza ca să respecte angajamentele contractate când Statul ar fi fost organizat altfel, pe motiv că alcătuirea cea veche ar fi fost cărmuită de alte principii de drept public;

Considerând că dacă este vorba de nerespectarea unui contract chestiunea răspunderii bazată pe art. 1000 c. civil nu'și are loc, căci răspunderea Ministerului nu isvorăște din greșala prepusului său, ci din violarea contractului;

Având în vedere, în ipoteza că nu s'ar fi stabilit existența

contractului, că, după cum s'a arătat, depunerea și primirea banilor s'au efectuat pe baza regulilor pe atunci existente cu privire la situațiunea averilor dotale; funcționarul Logofetei (în specie acel care a dat porunca No. 6600) care a ordonat liberarea pură și simplă a sumei în mâinile lui Gr. Arghiropol, a comis o greșală și comitentul lui, Marea Logofetei, este dator a o repara;

Având în vedere că aceste principii sunt aplicabile fie sub imperiul codului actual, fie sub imperiul legilor anterioare, într-adevăr sub codul actual doctrina și jurisprudența stabilesc că funcționarul care, greșind, aduce o pagudă altuia este răspunzător și că Statul răspunde de greșelile prepașilor săi. (Vezi D. Alexandresco, T. V, pag. 431 și 552);

Având în vedere că și sub imperiul legilor anterioare există principiul răspunderii făptuitorului pentru greșeala comisă și acela al răspunderii comitentului pentru greșeala prepusului;

Considerând într-adevăr că principiul răspunderii cui-vă pentru prejudiciul cauzat este consacrat de art. 1 din adoesul la cartea V a codului Caragea care arată: «care din știință sau neștiință, sau cu greșeala va aduce stricăciune altuia, este dator a răspunde stricăciune». După cum se poate vedea din exemplele date în articolele următoare, aceste reguli nu se referă numai la despăgubirile civile în materie penală, căci principiul are o aplicare generală;

Considerând că în ceea-ce privește răspunderea pentru faptul altuia nu există vre-un text formal în legiuirea Caragea; totuși de aicea nu trebuie dedus că acest principiu nu există atunci. Este în de obște admis că această legiuire s'a inspirat în cea mai mare parte din dreptul roman și că principiiile din acest drept sunt aplicabile în tăcerea legii, când nu o contrazice;

Considerând că dacă este exact că regula din art. 1000 c. civil nu avea sub imperiul dreptului roman totă întinderea ce isvorește acum din acest text, totuși sunt cazuri în care se face aplicațiunea principiului. Căci îndată ce se pune repararea daunei în sarcina altei persoane de cât autorul faptului prejudiciabil, există răspundere pentru faptul altuia. Și dacă din cauza situației speciale a slăvului roman se susține că acțiunile noscale nu constituiesc o aplicațiune a principiului, rămâne totuși constant că nu se poate refuza acest caracter, spre pilda acțiunilor «de effusis et deiectis» sau acelor «de damno aut furto» intentat stăpânilor de corabie, de crășnă sau de staul (exercitii navis, cauponae autstabuli), acțiuni prevăzute în carte IV-a a Institutelor sub titlul V. De asemenea prescripțiunea din L. XIV Pr. Dig. 48. 3 de a nu se încredința un prizonier unui recrut statornicește în *termeni expresi răspunderea* comitentului pentru greșeala făcută, alegând un prepus nedestoinic (vezi Le Clercq, Le droit romain dans ses rapports avec le droit français, Tom. IV, pag. 493-496; Ortolan, Explication des Institutes de Justinien, T. II, pag. 400-402; Sourdat, De la responsabilité, ediția V-a, T. II No. 754-757, pag. 6-8);

Considerând că acestea fiind regulile stabilite în dreptul roman, nimic nu se opune ca să nu fie aplicate și litigiilor anterioare Codului civil român;

Având în vedere, în ce privește susținerea Ministerului că înainte de 1865 nu putea fi vorba de răspunderea Statului, că această susținere este bazată pe afirmațiunea că până atunci în Moldova și în Muntenia, forma înghețării publice era cea absolutistă, căci Domnul era autocrat și neresponsabil, concentrând asupra sa toate puterile Statului și delegând aceste puteri mai multori subalterni;

Considerând că această afirmațiune, în ceea-ce privește anul 1849, nu este întemeiată, căci este în contradicțiune cu art. 55 și 56 din Regulamentul organic al Munteniei (58 și 59) din Regulamentul organic al Moldovei. Aceste texte stabilesc că orice proiect de lege care întrece limitele unui ofis Domnesc pentru executarea legilor existente trebuesc supuse discuțiunii prealabile a Obșteștii-Adunări, care este de asemenea chemată a hotărâ asupra utilității măsurilor generale sau extraordinare referitoare la siguranța Țării sau care necesită o alocățiune de fonduri sau dispozițiuni legislative; apoi, art. 57 (60 din Regul. org. al Moldovei) enumără mai multe obiecte de deliberațiuni ale Adunării, pe care Domnul este dator a o con-

voca în fiecare an la 1 Decembrie (art. 60 al Munteniei, 63 al Moldovei). Aceste texte arată că alcătuirea puterii publice nu poate fi privită cătuși de puțin ca absolutistă;

Și dacă art. 49/52 al Reg. Moldo ei, acordă Domnului dreptul de veto (acordat și Regelui prin art. 93 din Constituțiunea din 1866), această putere negativă nu implică ideea autocrației. În fine, această idee nu este consacrată nici de dispozițiia art. 58 (61 al Reg. Moldovei) care arată că atribuțiunile Obșteștii Adunări nu vor putea nici într-un caz împiedica exercițiul puterii suverane administrative și păstrătoare a bunei ordine și a liniștii publice, căci acest text consacră numai principiul independenței puterilor executive și legiuitoare, după cum art. următor stabilește principiul independenței puterii judecătorești față de puterea legiuitoare și art. 212 din Reg. Organic. Cel al separațiunii puterilor executive de cea judecătorească. Dar principiul separațiunii puterilor a fost consacrat în afară de aceste și prin «legiuirea pentru osebirea căderilor și datorilor între partea judecătorească și cărmuirea a județelor» (vezi C. N. Brăiloiu, Colecțiune de legi, supliment pag. 674-679).

Deci, din cele suscitate rezultă pe deplin că forma sistemului de guvernământ sub Regulamentul Organic era forma constituțională (vezi A. D. Xenopol, Istoria Românilor, Vol. VI pag. 102. Și astfel fiind nu se poate vorbi despre neresponsabilitatea Statului în anul 1849 pe baza forme autocratice a puterii publice;

Considerând că nici personalitatea morală a Statului pe acea vreme nu poate fi tăgăduită, căci este necontestat că el avea drepturi și obligațiuni, deci un patrimoniu (în sensul general al cuvântului) și patrimoniul este elementul esențial noțiunii personalității morale;

Având în vedere că deci și această întâmpinare nu este întemeiată;

d) Acțiunea reclamanților, ar fi prescrisă :

Având în vedere că intimatul susține că faptul generator al litigiului de față petrecându-se la 1849 și acțiunea fi îndintată la 1902, adică după 30 ani, i s'ar putea opune prescripțiia;

Considerând că în fapt deși este exact că au trecut 53 ani aproape între liberarea banilor de către Minister și angajarea acestui litigiu, nu trebuie pierdut din vedere că prescripțiunea nu poate curge împotriva aceluia care nu are acțiune (contra non valentem agere non caret prescriptio). Deci prescripțiia poate curge împotriva reclamanților numai în cazul când ei, sau autoarea lor, având exercițiul acțiunii de față, n'au intentat-o timp de 30 ani. Asest principiu al dreptului roman, care consacră o idee de echitate evidentă, e aplicabil și sub imperiul legii lui Caragea, potrivit celor arătate mai sus;

Considerând că acțiunea de față, pentru soție, era o acțiune dotală, căci fără a fi față de Minister o cerere de restituiere de zestre, era vorba de o sumă ce se constituie soției ca dotă. Or, sub imperiul dreptului roman, în primele timpuri, femeia nu avea din cauza situației sale în familie, exercițiul acțiunilor dotale; și dacă mai târziu i s'a acordat acest exercițiu, se punea ca primă condițiune săracirea bărbatului; și prescripțiunea nu începea a curge în potrivea ei decât din momentul întâmplării acestui eveniment. (Vezi Le Clercq, Le droit romain dans ses rapports avec le droit français, Tom. V, pag. 224; Pothier, t. IX, pag. 326). Deosebit de aceasta dacă se admite că regula «contra non valentem agere» se aplică și în cazul când un obstacol de fapt se opune intențării acțiunii, nu se poate opune prescripțiunea soției, pentru că era în imposibilitate morală ca să intențeze în timpul căsătoriei o acțiune a cărei primă consecință ar fi fost chemarea la răspundere a bărbatului, (principiu formal consacrat de codul actual prin art. 1880);

Având în vedere că, în cazul de față, Grigore Arghiropol nu și-a pierdut averea în cursul căsătoriei astfel în cât să justifice dreptul femeii la exercitarea acțiunii, ci din contră s'a înauyit prin dania ce i a făcut muma lui a moșiei din Gorj; și în orice caz la încetarea căsătoriei mai posedă o moșie în Dolj și deci nu era lipsit de mijloace;

Că sub imperiul codului actual exercițiul acțiunilor dotale este rezervat exclusiv bărbatului (art. 1242);

Considerând dar că, deși se născuse acțiunea soției în 1849, totuși prescripțiunea nu a curs în contra ei cât a ținut căsătoria pentru motivele indicate, iar dela 1867 data decesului ei, nu a curs în potrirea reclamațiilor cari erau minori (art. 1876). Și dela 1873 când cel mai mare dintre copii a devenit major până în 1902 nu a trecut 30 ani;

Considerând că, fie că temeiul acțiunii ar fi o violare de contract, fie că ar fi un quasi delict și oricare ar fi legea care ar urma să se aplice, adică aceea din momentul întâmplării faptului generator (Codul Caragea, or aceea în vigoare în momentul când reclamații au avut exercițiul acțiunii (Codul civil), întâmpinările de drept ale intimatului sunt neîntemeiate și urmează a fi înlăturate;

e) *Reclamații au renunțat la garanții ce aveau pentru creanțele lor și au fost despăgubiți*;

Având în vedere că această întâmpinare este bazată pe actele petrecute în anul 1887 și arătate mai sus, și anume cererea de radiere făcută de procuratorul resclamanților tatăl lor, arătând că au fost achitați de creanțele lor;

Având în vedere că drepturile resclamanților cu privire la zestrele mamei lor au fost garantate în 1882 prin inscripția ipotecară luată de Corniliu Lapati, unul din constituitorii zestrei asupra moșiei Isvorul din jud. Dolj, proprietatea Arghiropol;

Că moștenitorii dând procură în 1887 tatălui lor ca să ceară radierea acestei inscripțiuni, au renunțat la garanția ce aveau pentru apărarea drepturilor lor, și deci nu pot imputa Ministerului că nu au luat în 1840 asigurări pe care nici autoarea lor în trecut, nici ei în 1887 nu le-au găsit necesare;

De aceea faptul că banii au fost liberați de Minister fără a se lua măsuri de asigurare, fie că ar fi privit ca nerespectare a condițiilor contractului de depozit, fie că ar fi privit ca o greșală delictuală, este acoperit prin renunțarea ulterioară a resclamanților la garanția ce au avut-o;

Având în vedere că, ceva mai mult, reclamații prin mandatarul lor nu au cerut radierea numai ca o renunțare a garanției drepturilor lor, ca în ipoteza discutată mai sus, dar au cerut-o pentru motivul că creanța lor este achitată. Aceasta rezultă în mod manifest din cererea de radiere adresată de Gr. Arghiropol la Tribunalul Dolj, înreg. la No. 3434 din 18 Iunie 1887;

Având în vedere că reclamații obiectează că valoarea moșiei Isvorul nu era suficientă pentru acoperirea creanței lor, că în realitate nu ar fi primit quantumul ei și că prin declarația făcută mandatarul lor ar fi întrecut limitele mandatului său;

Că reclamații n'au dovedit insuficiența valorii moșiei Isvorul; și din ordonanța de adjudecare No. 2288/83 a Trib. Notariat Ilfov se poate vedea că două părți din această moșie s'a vândut cu 32 mii de lei de unde rezulta prezumțiunea că valoarea întregii moșii era suficientă pentru acoperirea drepturilor resclamanților;

Având în vedere că din actele de subrogațiune aflate la dosar se constată că reclamații pentru partea din ceace li se cuvenia din succesiunea mamei lor au subrogat pe mai mulți creditori (Lurtz, Bassarabescu, de Mayo) în drepturile lor, astfel că în orice caz nu mai au a primi integralitatea acestor drepturi;

Că au recunoscut la interogatoriu înaintea Tribunalului că cu prețul vânzării moșiei s'a plătit parte din datoriile lor, fără a specifica cât anume; că din procurile ce au dat tatălui lor mai rezultă că erau coproprietari ai unei părți din moșie, căci procurile sunt date în doindoa calitate de proprietari a parte din moșie și de creditori ipotecari pentru rest;

Că din actul dela fila 216 a dosarului Tribunalului se constată că unii din moștenitori au devenit coproprietari în urma unui proces intentat tatălui lor pentru restituirea zestrei, și deci au primit și pe această cale parte din drepturile lor;

Având în vedere că pe baza acestor procuri, mandatarul G. Arghiropol, care avea puterile cele mai întinse date de mandanți ca coproprietari și creditori ipotecari, (având în special însărcinarea de a face tot ce era necesar pentru vânzarea moșiei) a declarat că mandanții săi și-au primit drepturile lor;

Având în vedere că reclamații au ratificat ulterior cele făcute de mandatarul lor, primind prin creditorii lor personali prețul rezultat din vânzarea moșiei efectuată de Gr. Arghiropol în virtutea aceleiași procuri;

Având în vedere că dacă ei au înțeles atunci ca să avanteze pe tatăl lor, nu mai pot fi primiți azi a cere ca Ministerul să suporte consecințele acestui act;

Având în vedere că dar constatându-se că moștenitorii Eleniei Arghiropol au subrogat pe unii din creditorii lor personali în drepturile de moștenire ce aveau; că au fost coproprietari în moșia Isvorul; că au declarat prin mandatarul lor imputernicit în regulă că și-au încasat dreptul lor, ratificând în urmă ațele lui, ei nu mai pot fi primiți a cere acum dela Minister o sumă pe care deja au realizat-o pe altă cale;

Că dar acțiunea și apelul lor sunt nefondate și urmează a fi respinse;

Pentru aceste motive, redactate de d. l. Consilier M. Balș. Curtea respinge apelul, etc.

(ss) N. Budișteanu, M. Gr. Ciocărdia, N. N. Săulescu, Al. Dem. Oprescu, M. Balș

p. grefier (s) Gr. Popescu

Observație. — Decizia Curței din București, ce publicăm astăzi, este cu desăvârșire interesantă. Se poate consulta asupra punctului relativ la Regulamentul organi, Tratatul nostru în limba franceză, p. 498 urm. (ed. a 2-a).

În cât privește punctul relativ la depozit, acest contract nu putea fi dovedit în ultimele timpuri, la Romani, decât printr'un act scris, semnat de trei martori. Vezi L. 11, Cod, *Qui potiores in pignore habeantur*, 8, 18 (în *Authent. Nov.* 73 capit. 1 și 2).

În dreptul nostru anterior este necontestat că depozitul putea fi dovedit, ca toate contractele în genere, prin martori și prezumții, printrucă în dreptul nostru anterior ea și în vechiul drept francez, până la ordonanța din Moulins, care este din anul 1569, proba testimonială eră admisibilă fără nici o restricție. Vezi tom. X al Coment. noastre, p. 14. «*Témoins passent lettres*», aceasta eră regula vechiului regim. V. Loysel, *Institutes coutumières*, II, p. 153, No. 774, (ed. Dupin din 1846). Scrisorile sunt mai bune decât martorii, zice o veche maximă germană. «*Briefe sind besser denn Zeugen*». Vezi Chaisemartin, *Proverbes et maximes du droit germanique*, p. 471, No. XVII (ed. din 1891).

Decizia Curței din București, fiind relativă la dovedirea contractului de depozit sub codul Caragea, face aluzie la probele organizate de acest cod. El împarte, în adevăr, dovezile în două feluri: dovezile *cu meșteșug*, adică prezumțiile, și cele *fără meșteșug*. «Dovezile cu meșteșug», zice

art. 5, partea VI, Capit. II din acest cod, sunt câte le isvodesc judecătorii cu isteșimea lor, pe care, ca unele ce sunt anevoe de a se coprinde și de a se canonisi, le lășăm la mintea judecătorilor. *Fără de meșteșug* dovezi numim cărțile, martori, jurământul, cartea de blestem și cazna».

Iată ce găsim în acest cod în privința cărței de blestem: «Cartea de blestem se dă unde și cum și când se dă jurământul; drept aceea, câte am legiuit pentru jurământ, aceleași înțelegem și pentru cartea de blestem» (art. 54, 55, partea VI, Capit. II).

Iată acum, ce găsim în acelaș cod în privința caznei, torturilor și schingiuirilor, care au fost desființate de abia la 1832, prin Regulamentul organie¹⁾.

»Când cel pârît pentru vină se va dovedi vinovat, și va tăgădui ori toată vina ori parte din ea, atunci să se căznească ca să spună adevărul».

Cine ar crede astăzi, față cu instituțiile noastre, că cu mai puțin de 50 ani înapoi, am avut o lege atât de barbară? Codul Caragea, care da-

tează dela primul pătrar al secolului al 19-lea și care n'a fost abrogat decât la 1865, constituie în această privință o pagină neagră a trecutului nostru, căci el autoriză schingiuirile de altă dată, care au necinstit omenirea, redactorii lui făcându-se a ignora că la finele veacului al 18-lea a izbucnit o revoluție, care a sgduit în temelia sa edificiul putred al trecutului.

S'ar părea însă că legiuitorul regretă ceea ce a făcut și are o muștrare de cuget, căci paragraful următor din citatul cod (art. 57, *loco cit.*), se grăbește a adăuga. «Vinoваții care se căznesc, să nu se creadă de odată, *măcar că vor și spune că sunt vinoваți, căci de multe ori de frică și durere zic și ceea ce nu este*».

Asemenea lucruri n'au existat în Moldova, căci deși unele pedepse, edictate de Andronaki Donici, precum: tăierea mânilor, a nasului, a limbei, a membrului viril, arderea, înțeparea, scoaterea ochilor, etc.²⁾ aduc aminte veacul de mijloc, totuși nicăieri nu se va găsi un text de lege, ca acel al codului Caragea, care să consacre în secolul al 19-lea mijloacele reprobate ale Inchizițiunii.

Paris, 1913, August 15

D. ALEXANDRESCO

1) Pedepsele cu tăierea minilor, *precum și cazna* sau muncile, se strică și se desputnicească, fără a se mai putea urmă de acum înainte (art. 293 § 2 Regul. organic al Mîntenției). Vezi și art. 355 din Regul. organic al Moldovei, tradus în Tratatul nostru în limba franceză, p. 477. În Franța, tortura, supliciile (pedepsa focului, a roței, etc.) au fost desființate de Adunarea constituantă prin legea din 27 Septembrie 1791. Ped-apsa morții nu va mai consista, zice această lege decât în pierderea vieții, iar art. 12 din codul penal francez introduce un principiu de egalitate, când zice: «*Orice condamnat la moarte va avea capul tăiat*»; căci altă dată numai nobilii aveau privilegiul de a fi decapitați. «*En crimes qui méritent la mort*, zice Loyseau, *le vilain sera pendu et le noble décapité*» (*Institutes coutumières* s. II, p. 218, ed. din 1816), însă acelaș autor adăugă: *Toutefois où le noble serait convaincu d'un vilain cas il sera puni comme vilain*. «*Nobles ex consuetudine non suspenduntur, nec patiuntur viles penas*», zice Burtolus, asupra legii 28, Dig. De penis, 48, 19. «*La greșăle ce învăță pravila furei, cum i hainia și viclesugul, când li ceneaste pro domnu-său, se va spânzura și boiarinul, ca și cel mai prost, iară furile boiarinului se fac mai înalte decât aceluși mai mic*», zice pravila lui Vasile Lupu (Capit. pentru a 12-a pînă ce se înmăsează județul certare). Vezi și pravila lui Matei Basarab, glava 367, zakon 6). Vezi S. G. Longinescu, *Legi vechi românești și isvoarele lor*, p. 289 (București, 1912). De câte ori deschid această lucrare rămân înmărmuriți de munca depusă de autor în ea.

2) Astfel, acel ce păcătuiă cu un animal, eră pedepsit cu tăierea mădularului (art. 17, capit. 41 C. Andr. Donici). «*Bărbatul care se va împreună cu dobitoac parte femească, sau muliera care se va împreună cu dobitoac, parte bărbătească: celora întîi li se va tăia capetele, după aceea se ard în foc cu acel dobitoac împreună, cu carele se va fi împreunat*», zice pravila lui Matei Basarab (glava 334). Acei ce furau din mormănturi erau pedepsiți cu tăierea mâinilor; acei care prădau sfântul altar erau pedepsiți cu scoaterea ochilor, etc. (Capit. 18 și urm. C. lui Andr. Donici). După art. 183 din codul penal al Moldovei, din 1826, pedepsele faptelor criminale erau: moartă vinovatului, trimiterea la ocnă, ținerea în temniță, izgonirea din țară, închiderea la mănăstire, perderea cinului, ridicarea ergeniei, doftămură în public, perderea drepturilor poliției, ridicarea seutinelor, certarea trupeișcă (bătăia, admisă și astăzi în Englitera), plățirea pagubelor și globirea la cutia miilor. Nicăieri însă nu se pomenesc de *cazna*, pe care o permite codul Caragea. Vezi asupra istoricului pedepselor, I. Tanovicianu, *Curs de drept penal*, II, 1177 urm., p. 116 urm., (București, 1912).

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI CURTI DE CASATIE 1)

CASATIE S. I

Recurentul Toma R. Vasii ș. a. prin d-l avocat Art. Moldovanu.

Intimatul Ioan D. Vasii ș. a. prin d-l avocat N. Nicolescu.

Incheieri de admitere în principiu a par-

1) Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate *n extenso* în numerile viitoare.

Redacția

tagiului. — Dacă pot fi considerate ca încheieri pregătitoare sau ca hotărîri. — Rămânerea definitivă a unei încheieri de acest fel. — Dacă și în ce mod constituie lucru judecat. — Art. 94 98 și 99 din legea jud. de ocoale.

I. Incheierea de admitere în principiu a unui partagiu rezolvând contestațiuni relative la calitatea și dreptul de succesiune al părților, cum și la masa succesorală,

ea este o adevărată hotărâre iar nu o încheiere de orice fel prevăzută de art. 94 din legea judecătorilor de ocoale, și acea hotărâre urmează a fi atacată deosebit după normele stabilite de lege; iar dacă hotărârea acia sau cartea de judecată n'ar fi apelată în termen util conform art. 98 și 99 din legea jud. de ocoale, ea e rămasă definitivă, și constituie autoritate de lucru judecat în privința celor ce constată, deci și a dreptului de succesiune al comoștenitorilor. Prin urmare în acest caz, litigiul fiind tranșat printr-o hotărâre definitivă, prescripțiunea acestui drept nu mai putea fi invocată, iar tribunalul admitând contrariu a violat și rău interpretat art. 94 din legea jud. de ocoale. (Cas. s. I, decizia No. 370 din 17 Maiu 1913, prin care se casează sentința trib. Buzău No. 278, 911).

Recurentul Gh. Ghica prin d-l avocat P. Missir.

Intimatul C. G. Vernescu prin d-l avocat B. Missir.

* Urmărire silită. — Scopul tabloului de ordine a creditorilor și aceluia de distribuirea prețului. — Dacă ele pot fi considerate ca titluri noi de creanță.

2. Tabloul de ordine a creditorilor având de scop să determine rangul util și necontestat al creanțelor în vederea depunerii lor drept preț al adjudicațiunei, iar tabloul de distribuție având de scop să fixeze cuantumul acestor creanțe după calitatea lor, și în măsura în care prețul obținut la adjudicare le poate acoperi, aceste acte de procedură intervenite în cursul urmăririi silite și întocmite pe baza unor titluri preexistente urmăririi, nu sunt titluri noi de creanță în baza cărora cei înșeriși să se considere creditori ai debitorului urmărit după terminarea urmăririi. (Cas. s. I, decizia No. 378 din 20 Maiu 1913 prin care se respinge recursul făcut contra deciziei Curței de apel Buc. s. IV, No. 111/912).

Recurentul C. D. Kivu prin d-l avocat C. Naumescu.
Intimatul N. Obreja în persoană.

* Distanța și lucrările intermediare cerute pentru oarecari construcțiuni. — Vicioasă construcție a instalațiunilor de apă și canal. — Daune. — Chestie de fapt. — Art. 610 c. civil și art. 67 din regulamentul de construcțiune al com. București din 1890.

3. După art. 610 din codul civil, cel ce face un puț sau o hazna lângă un zid, fie comun sau nu, un cămin sau vatră, o ferărie, un cuptor de sobă, un ocol de vite, un magazin de sare sau de materii corozive, este obligat să lase despărțirea prescrisă de regulamente și obiceiul locului, și să facă lucrările prescrise de regulamente, spre a nu aduce vătămare vecinului, iar după art. 67 din regulamentul de construcțiuni și alinierii al orașului București din 1890, cel ce clădește haznaua lângă zidul vecinului va respecta, între altele și distanța de un metru dela acest zid.

Că oricare ar fi caracterul enumerativ din art. 610 din codul civil, judecătorii pot aprecia dacă lucrările

asupra cărora nu se pronunță, intră sau nu în categoria celer arătate de lege.

Prin urmare, este lăsat la aprecierea instanței de fond de a decide dacă printr-o rea construcțiune, a instalațiunilor de apă și canal s'a cauzat sau nu unui vecin vreo pagubă. (Cas. s. I, decizia No. 430 din 12 Iunie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Ilfov s. III, No. 42/913).

CASAȚIE S. II

Recurentul C. Tomogheanu s. a. prin d-nii avocați N. Miteșcu și Ștefănescu.

Intimatul Soc. Traian s. a. prin d-nii avocați C. Panailescu, I. Boambă și D. D-brescu.

Concesiune petroliferă. — Consolidare. — Pro-prietar aparent. — Concesionar de rea credință, care știe că proprietarul aparent nu e adevăratul proprietar. — Respingerea cererei de consolidare.

1. Legiuitorul din 1904 consfințește concesiunea emanată dela proprietarul aparent, pentru a favoriza pe concesionarii de bună credință cari nu pot cunoaște pe adevăratul proprietar al terenului petrolifer asupra căruia au luat o concesiune. Atunci însă când instanța de fond constată în fapt că concesionarii au fost de rea credință când au luat în concesiune terenul, respingând cererea lor de consolidare, nu săvârșește nici un exces de putere, nici violare de lege. (Cas. s. II, dec. civilă 108 din 30 Aprilie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. de Apel Buc. s. I, No. 130/912).

Recurentul Ștefan Ungureanu, lipsă.

Ministerul public prin d-l procuror Vidrașcu.

Lovire. — Acțiune publică. — Stingerea ei prin împăcare. — Dacă se poate propune în casație, când apelul a fost tardiv. — Art. 82 l. j. p. și 238 c. p.

2. Stingerea acțiunei publice prin împăcarea părților, în delictul prev. de art. 238 c. p., deși se poate produce și în casație, totuși ea nu poate fi luată în considerație decât în cazul când hotărârea instanței de fond este susceptibilă de a fi cercetată și eventual anulată pentru motive admise de lege.

Astfel, dacă apelul a fost respins de tribunal ca tardiv, cartea de judecată a dobândit putere de lucru judecat și împăcarea propusă în casație nu mai poate fi luată în considerație. (Cas. s. II decizia penală 965 din 13 Mai 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Fălciu No. 1564/912).

Recurentul Sava Rădulescu prin d-l avocat I. N. Comarnescu
Ministerul Public prin d-l procuror M. Vidrașcu.

Calomnie. — Dezistarea la acțiunea privată. — Dacă poate fi privită ca o recunoaștere a faptelor imputate. — Art. 296 c. penal.

3. În materie de calomnie adusă persoanelor private, după art. 296 c. penal, adevărul faptelor imputate tre-

buie să rezulte dintr'o hotărâre judecătorească, dintr'un act autentic sau dintr'un înscris cu scrierea și subscrierea imputatului, pentru a fi imputătorul apărut de orice pedeapsă.

Dacă este admis că, în afară și mai presus de aceste probe, este proba rezultată din însăși mărturisirea imputatului a faptului ce i se impută, această mărturisire trebuie să fie expresă și categorică, încât să nu lase nici o îndoială asupra adevărului faptului imputat.

Astfel simpla dezistare din partea celui vătămat la acțiunea privată, urmată după ce acțiunea publică fusese deschisă după chiar cererea sa, nu echivalează cu o mărturisire sau recunoaștere a temeiniciei imputărilor aduse, dacă o asemenea dezistare nu este însoțită de nici o altă declarațiune din partea vătămatului. (Cas. s. II, decizia penală 974 din 13 Mai 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. de apel Galați s. II No. 297/913).

CASAȚIE S. III

Recurentul Neculai Tudora prin d-l avocat Iosef Igiroșanu.
Intimatul Ministerul de fin. prin d-l avocat Al. Zeceanu.

Contravenție la legea zaharinei. — Proces-verbal. — Apel la tribunal. — Calcularea termenului de apel dela notificare. — Necesitatea dovezii de comunicare, nefiind suficientă arătarea primarului printr'o adresă.

1. Simplă arătare făcută de primar printr'o adresă că s'a notificat un proces verbal de contravenție la legea zaharinei nu este suficientă, pentru a o lua ca punct de plecare a calculării termenului de apel, ci este neapărat necesar ca să existe dovada sau procesul verbal ce s'a încheiat cu ocazia predării procesului verbal, pentru a se putea verifica regularitatea notificărei atât de tribunal, cât și de instanța superioară sesizată eventual cu recurs. (Cas. s. II, decizia No. 204, din 24 Aprilie 1913, prin care s'a casat sentința trib. Mehedinți, s. II, No. 536 912).

Recurentul Matei Grünberg prin d-l avocat P. Poni.
Intimatul Fritz Zwengher, prin d-l avocat Mărculescu.

Perimare. — Apel dela judecătorie. — Scoaterea citațiilor, fără însă a le depune la administrație pentru înmânare. — Dacă constituie un act întrerupător de perimare. — Soluție negativă. — Art. 257 pr. civ., art. 61 și 66 al. 2 l. j. p. și art. 89 din regulamentul ei.

2. Simplul fapt al scoaterei citațiilor într'o afacere venită dela judecătorie în apel la tribunal și luarea acelor citații, fără însă a le depune la autoritatea administrativă în drept, spre a fi înmânate părții protivnice, nu poate să constituie un act de procedură cu caracter contradictor menit a întrerupe peremțiunea, întrucât partea ce invoacă un atare act de întrerupțiune nu poate dovedi că a făcut tot ce era datorat spre a nu i se imputa vre-o neglijență. (Cas. s. III, decizia No. 213, din 30 Aprilie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Ilfov, secția comercială, No. 75/913).

Recurentul T. Nistor, prin d-l avocat Cara Costea.
Intimatul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Marinescu.

Licențe. — Contravenție. — Exercițarea comerțului de băuturi spirtoase servindu-se de brevetul altuia. — Constatarea contravențiunii. — Competința agenților fiscali de orice grad, fără vre-o autorizație prealabilă. — Art. 22 l. licențelor.

3. După art. 22 din legea licențelor, agenții fiscali de orice grad, cum și alți funcționari polițieniști sunt în drept a constata contravențiunile la această lege, fără vre-o autorizațiune prealabilă din partea administrațiunii superioare a finanțelor statului. (Cas. s. III, decizia No. 215, din 3 Mai 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Tribunalului Dolj, s. I, No. 759/912).

NOTĂ.—Vezi și Cas. III, decizia No. 231, din 14 Mai 1913, în acelaș sens.

R. B.

Cererea făcută de H. Fundăeanu de a fi condamnată Primăria comunei București a-i plăti câte 500 lei pe fie-care zi de întârziere, susținută cererea de d-l avocat Al. Cerban.
Intimata Primăria capitalei prin d-l avocat Gane Marinescu.

*Contencios administrativ. — Decizie de admitere. — Nedarea nici unei urmări din partea administrației. — Cerere de daune cominatorii. — Precedarea ei de o comunicare făcută personal capului administrației. — Art. 63 l. Curții de casație.

4. Comunicarea deciziei Curții de casație, prin care administrația este invitată să satisfacă o cerere, trebuie să fie făcută personal capului acelei administrații, pentru ca cererea de daune cominatorii să poată fi admisă contra acelei administrații, care nu a dat nici-o urmare deciziunii Înaltei Curți.

Astfel, o cerere de daune nu poate fi admisă contra Primăriei, dacă decizia prin care Curtea de casație invită pe Primărie să satisfacă cererea recurrentului de a-i da autorizare să clădească, nu a fost comunicată personal capului administrației, adică primarului, ci ajutorului de primar, de oarece printr'o asemenea comunicare primarul nu a fost legalmente pus în întârziere în sensul art. 63 din legea Curții de casație. (Cas. III, decizia No. 238 din 15 Maiu 1913 prin care s'a admis incidentul ridicat de reprezentantul Primăriei, anulează comunicarea deciziei 408/912 a Înaltei Curți s. III, și respinge cererea făcută de H. Fundăeanu.

Ecouri dela examenele de drept

XXXVI

- În ce materie se vorbește de *ius offerenda pecunie*?
- În materie de bunuri și anume la proprietate!
- Nu este așa! Ia gândiți-vă mai bine?
- În materie de moștenire!

A se vedea compunerea Curților și Tribunalelelor n suplimentul ziarului la pag. 2.